

Prikkafiskur

Russisk skip hava boðað frá vaksandi hjáveindu av ansjósum í fiskiskapinum eftir svartkjafti undir Føroyum í árunum 2000 til og við 2002. Nærri kanningar vístu, at talan ikki var um ansjósir, men um tað, vit á føroyskum nevna prikkafisk og sjómenn hava givið heitið nudistfisk, tí hesin bólkurin av fiskum missir "klæðini", tá nortið verður við hann.

Farið verður undir eina verkætlan

Tær stóru nøgdin av prikkafiski hjá russisku skipunum (Mynd 1) gjørdur, at ein verkætlan varð sett í verk 1. juni 2003. Endamálið er at kanna lívfrøði hjá prikkafiski, har serligur dentur verður lagdur á at meta um nøgdina av prikkafiski í føroyskum sjógvi, og nær, hvar og hvussu prikkafiskur kann fiskast í føroyskum sjógvi.

Prikkafiskur er eitt felagsheiti fyri ein hóp av smærri fiskum, úr 2 til 18 cm til longdar, sum liva uppi í sjónum á

djúpum vatni. Í føroyskum sjóki er tað serliga lítli, stóri og mjái prikkafiskur, ið er fingin og sum er áhugaverður at royna eftir og virka til mjøl og lýsi, tí hesir eru í góðum holdum (Mynd 2).

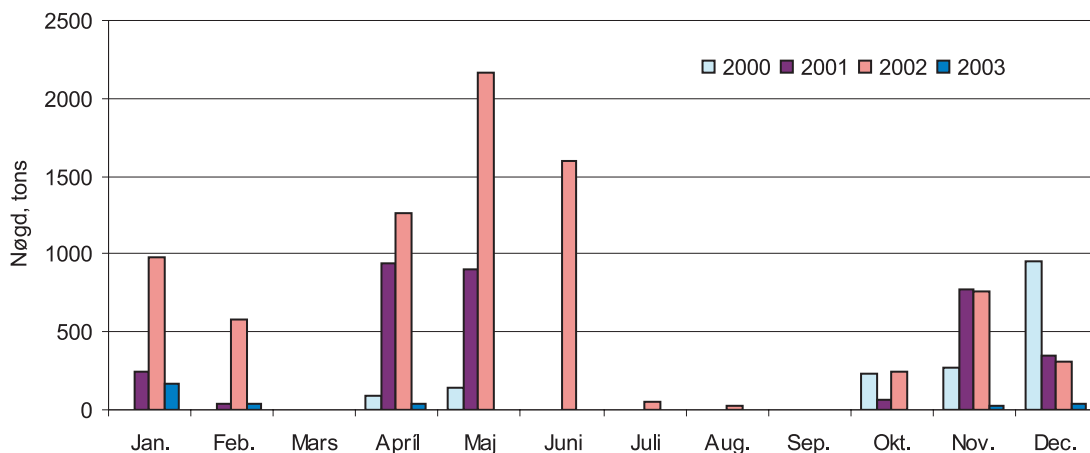
Lívfrøði

Føðin hjá prikkafiski er æti. Æti ferðast upp og niður í sjónum, og prikkafiskurin ferðast aftaná og fylgir ætinum upp á umleið 25 – 75 m, tá tað verður myrkt, at fáa sær at eta. Tá tað lýsir, fer prikkafiskurin niður saman við ætinum til meira enn 200 m dýpi, fyri ikki at síggjast og verða etin. Prikkafiskur er funnin sum føði í maganum hjá upsa, kongafiski, svartkalva, skøtu og laks á djúpum vatni uttan fyri Landgrunnin og bankarnar.

Prikkafiskur svimur lítið og rekur tí mest aftur og fram við streyminum. Hann ferðast eisini lætt upp og niður í sjónum, tí hann er feitur fiskur og kann

SÚNI LAMHAUGE
LÍVFRØÐINGUR

Mynd 1. Russisk veiða av prikkafiski í føroyskum sjógvi (eingin veiða varð fráboðað áðrenn 2000).

Mynd 2. Mjái prikkafiskur, eitt av teimum vanligastu prikkafiskasløgnum undir Føroyum.

fylla sundmagan á veg niður við luft fyri at fáa uppdrift. Á veg upp sleppur hann luftini fyri at fáa minni uppdrift. Av tí at prikkafiskurin hevur sundmaga, sæst hann á ekkóloddinum, sum ger tað møguligt at meta um nøgdina.

Hildið verður, at prikkafiskurin undir Føroyum gýtir vestan fyri Írland, í Irmingarhavinum, og millum Grand Bank og Flemish Cap við New Foundland. Um prikkafiskur gýtir í føroyskum sjógvi veit man ikki enn, tí prikkafiskayngul er bert skrásett einstøk ár.

Framtíðarættlan

Christian í Grótinum, Finnur Fríði, Høgaberg, Jupiter, Krúnborg, Nordborg, Næraberg, og Tróndur í Gøtu fara at skráseta dato, klokku, position, trolldýpi, hita í sjónum, hita á trolldýpi og annað, tá teir fáa ella síggja prikkafisk. Harafturat skulu teir taka prikkafisk til lívfrøðiligar kanningar. Hetta er fyri at savna og viðgera tilfar um ein uppisjóvarfisk, ið kann gerast eitt ískoyti hjá svartkjaftatrolarunum.

Sjókarpi - gestur úr landsuðri

Hans Eli Sivertsen úr Havn kom inn á gólvi á Fiskirannsóknarstovuni í august 2003 við einum fiski, sum hann ikki kendi. Hann hevði fingið hann í Nólsoyafirði í juli. Tað var ikki lægjið, at hann ikki hevði sæð fiskin áður, tí so vítt vit vita, er hetta fyrstu ferð, hann er fingin í føroyskum sjógvi.

Fiskurin eitur *Spondyliosoma cantharus* (L.) á latíni, danska navnið er "almindelig havrude", á norskurum eitur hann "havkaruss" og á enskum "black seabream". Hann hevði einki føroyskt navn, men vit hava nú nevnt hann sjókarpa. Navnið kemur av at hann er nær skildur við tær sonevndu karpurnar, og líkist teimum nógv.

Sjókarpi er sera vanligur í Miðjarðarhavinum og fram við vesturstrendurnar á Afrika og Europa, fram við landi í Norðsjónum, inni í donsku farvøtnunum og norðuri til Mið-Noregs. Hann er fingin við Hetland eisini. Svimur oftast fyri seg sjálvan, men kann ganga í torvum eisini. Er bæði niðri við botn og uppi í sjónum, á 5-300 m dýpi. Má sigast at vera summargestur á norðaru leiðunum. Sjókarpi gerst 60 cm, men er vanliga um 30 cm. Hann livir av smáum algum og ryggleysum dýrum, serliga krabbadýrum. Sjókarpi er hermafrodittur, tvs. at hann fyrst gýtur rognkorn og síðan sil. Tey gitnu rognkornini verða lögð á sandbotn. Í Suðureuropa er vanligt at eta sjókarpa, men norðanfyrir verður hann ikki mettur at vera serliga góður til matna.

Sjókarpi

Jákup Reinert